

Rektor
Stockholms universitet

Juridiska avdelningen
Verksjurist Pontus Kyrk
BESLUT

2002-05-13
Reg.nr 31-2779-01

Anmälan mot Stockholms universitet vad gäller en förkommen tentamen i Nationalekonomi och en av universitetet utförd rättsutredning med efterföljande beslut

Anmälan

L har i en anmälan till Högskoleverket framfört kritik mot Stockholms universitet för att hans tentamen den 30 maj 2001 i nationalekonomi (makroekonomi och stabiliseringspolitik, NE8400) har förkommit. Han har även framfört kritik mot den rättsutredning som företagits av professor V vid Lunds universitet och som föregått rektors beslut den 21 juni 2001 angående hans framställan med anledning av den försvunna tentamen. Beslutet av examinatorn den 18 juni 2001, om att han blivit godkänd på tentamen, har inte kommit V tillhanda.

Utredning

Stockholms universitets yttrande

Anmälan har remitterats till Stockholms universitet för yttrande. Universitetet har i remissvar anfört bl.a. följande.

/.../ L deltog i en skriftlig tentamen i ämnet nationalekonomi.

Skrivningsgenomgången ägde rum den 11 juni. Därvid visade det sig att L:s skrivning inte kunde återfinnas. Han fick således ingen möjlighet att diskutera rättningen med läraren. Betygsprotokollet visade dock att L underkänts på skrivningen. Han vägrade att acceptera detta betyg med hänvisning till att skrivningen försvunnit och att han därigenom förmenats möjligheten att få sin skrivning omrättad.

Den 18 juni beslöt examinatorn, professor S, att godkänna L:s skrivning. Trots att skrivningen saknades ansåg sig examinator, efter överläggningar med rättande lärare, ha grund för en omprövning av L:s skrivning. Denna omprövning resulterade i ett beslut att godkänna L.

Vid denna tidpunkt ombads professor V att genomföra en rättsutredning i ärendet. Med denna, och övriga i ärendet förekommande handlingar, som grund beslöt rektor den 21 juni att ej vidta någon åtgärd med anledning av L:s klagomål. Klart är att examinatorns beslut av den 18 juni då ej var känt av rektor. Inte heller hade examinatorns beslut delgivits L.

L ansåg rättsutredningen vara bristfällig. Särskilt pekade han på att professor V uppenbarligen inte kände till examinatorns beslut av den 18 juni. Professor V har i särskilt yttrande bemött och avvisat L:s kritik.

I slutet av sommaren genomförde L en omtentamen på den aktuella kursen och erhöll betyget godkänd.

Bedömning

L:s skrivning har förkommit på sätt som inte kunnat klarläggas. Detta är synnerligen beklagligt. Nationalekonomiska institutionen har mot bakgrund av det inträffade ytterligare skärpt sina rutiner vad gäller hantering av skrivningar. Att skrivningen förkommit utgör dock inte skäl att godkänna L. Dock åligger det institutionen att i det uppkomna läget erbjuda L ett extra tentamenstillfälle. Detta har institutionen också gjort.

Avgörande i detta ärende är emellertid att examinator den 18 juni beslöt att ompröva sitt tidigare ställningstagande och godkänna L:s skrivning trots att den förkommit.

Examinator ansåg sig kunna ta detta beslut på grundval av den kompletterande information som lämnades av rättande lärare.

Beslutet, som inte kan omprövas av någon, borde omedelbart ha delgivits L. Att detta inte skedde är djupt otillfredsställande.

Vad gäller L:s kritik av den genomförda rättsutredningen kan universitetet, på grundval av föreliggande handlingar, inte finna den vara berättigad. Kritiken bör således avvisas./.../

V:s yttrande

Juridiska enheten vid Stockholms universitet har med anledning av Högskoleverkets remiss berett professor V vid Lunds universitet tillfälle att yttra sig över L:s anmälan till Högskoleverket. V har därvid anfört bl.a. följande.

Han erhöll via fax den 19 juni 2001 handlingen daterad den 18 juni 2001 att godkänna L. Till denna handling hör emellertid också en annan handling, ett e-postmeddelande daterat den 18 juni 2001 från prefekten för Nationalekonomiska institutionen till chefsjuristen R, vilket R refererade för honom. Både den faxade och den upplästa handlingen har ingått i underlaget för hans rättsutredning. Medan beslutet den 18 juni 2001 ensamt kunde uppfattas som ett beslut, klarlade prefektens kommentarer i e-postmeddelandet att beslutsförfarandet ännu inte var

avslutat. Förfarandet hade påbörjats och det skulle utmynna i en betygsändring, men hade avbrutits på utkaststadiet. Ett beslut som kunde bli gällande och bindande hade alltså ännu inte kommit till stånd och idén att lösa de uppkomna problemen genom betygsändring i form av ett gemensamt beslut av prefekt och examinator hade efter överläggningar med juridiska enheten skrinlagts såsom icke förenlig med gällande rätt. Både handlingen och e-postmeddelandet var därför relevanta i ärendet endast som indikatorer för den välkända omständigheten att både Nationalekonomiska institutionen och Juridiska enheten var angelägna om att i samverkan finna en lösning på det uppkomna problemet som var rättsligt hållbar. Större betydelse än så hade de båda handlingarna inte.

Uppgifter från universitetet

Universitetet har efter förfrågan per telefon genom kanslichefen F, vid Stockholms universitet, lämnat följande uppgifter. Beslutet den 18 juni 2001 att godkänna L på ifrågasvarande tentamen var ett formellt beslut. Beslutet har inte expedierats eller införts i LADOK. Hon saknar kännedom om varför L i augusti 2001 företog en omtentamen på en kurs han redan blivit godkänd.

L har beretts tillfälle att kommentera remissvaret och de senare uppgifterna som inhämtats från Stockholms universitet.

Högskoleverkets bedömning

Den förkomna tentamen

Av 14 § arkivförordningen (1991:4469) framgår att statliga myndigheter får gallra allmänna handlingar endast i enlighet med föreskrifter eller beslut av Riksarkivet, om inte särskilda gallringsföreskrifter finns i lag eller förordning.

Riksarkivet har i beslut nr 818 den 1 mars 1982 anfört följande.

/.../ Svar på provuppgift vid skriftligt prov anordnat av högskoleinstitution (motsvarande) får antingen återlämnas till den studerande eller utgallras sedan ett år förflutit från dagen för betygssättningen./.../

Att en tentamen förkommer är olyckligt och från rättssäkerhetssynpunkt allvarligt. Högskoleverket förutsätter att Stockholms universitet har riktlinjer för att i största möjliga mån undvika att detta inträffar. Av Stockholms universitets yttrande framgår att Nationalekonomiska institutionen, med anledning av det inträffade, ytterligare har skärpt sina rutiner vad gäller hantering av skrivningar. Mot bakgrund härav finner Högskoleverket inte skäl att återkomma i ärendet.

Beslutet den 18 juni 2001

Enligt 21 § förvaltningslagen (1986:223) skall en sökande, klagande eller annan part underrättas om innehållet i det beslut, varigenom myndigheten avgör ärendet, om

detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövt.

Av 2 kap. 1 och 3 §§ förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitetet och högskolor framgår att varje högskola skall föra ett studieregister. I detta register skall för varje student dokumenteras uppgifter om behörighet, urvalsgrund, antagning, deltagande i utbildning och prov, studieresultat, betyg, tillgodoräknad utbildning eller annan tillgodoräknad verksamhet samt examen.

Av utredningen i ärendet framgår att examinator den 18 juni 2001 beslutat att godkänna L:s tentamen. L fick veta att ett nytt beslut hade fattats först när han tog del av utredningen i ärendet. Beslutet hade inte heller införts i LADOK. Till följd härav har L företagit en omtentamen trots att han redan var godkänd på kursen i fråga. Högskoleverket anser att det inträffade är anmärkningsvärt. Högskoleverket utgår dock ifrån att detta rör sig om en engångsföreteelse orsakad av att tentamen hade förkommit och det rättsliga efterspel detta fick. Högskoleverket förutsätter att Stockholms universitet ser över sina beslutsrutiner för att en sådan händelse inte skall upprepas.

Beslutet av rektor den 21 juni 2001

I underlaget för rektors beslut den 21 juni 2001 har beslutet den 18 juni 2001 att godkänna L saknats. Uppgiften att L hade godkänts synes inte heller muntligen ha framförts till rektor av handläggande tjänsteman. Att denna för ärendet avgörande omständighet inte kommit rektor till känna, finner Högskoleverket vara synnerligen anmärkningsvärt och från rätts- säkerhetssynpunkt helt oacceptabelt. Varför så inte har skett går utifrån handlingarna i ärendet inte att utrona. Högskoleverket förutsätter att Stockholms universitet ser över sina handläggningsrutiner för att det inträffade inte skall upprepas.

Beslutet den 15 juni 2001 m.m.

I ärendet har även andra brister framkommit. I beslut den 15 juni 2001 har studierektorn vid Nationalekonomiska institutionen, och således inte examinator, avslagit L:s muntliga begäran att erhålla betyget godkänd i stället för underkänd på ifrågasatt tentamen. Till beslutet har fogats en överklagandehänvisning med lydelsen att beslutet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Högskoleverket förutsätter att det är allmänt känt vid Stockholms universitet att omprövning av betygsbeslut normalt bör göras av examinatorn som fattat beslutet och att betygsbeslut inte kan överklagas.

Rättsutredningen

I Högskoleverkets tillsyn ingår att kontrollera att lagar inom högskoleområdet följs samt att i övrigt allmänhetens och enskilda individers behov, intressen och

rättigheter i förhållande till högskolesystemet blir tillgodosedda.

Högskoleverket finner därför ingen anledning att yttra sig över den av professor V företagna rättsutredningen.

Ärendet avslutas med den kritik som uttalats.

Beslutet har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Pontus Kyrk i närvaro av verksjuristen Barbro Molander.

Annica Lindblom

Pontus Kyrk